

פרוטוקול מס. 21 ד'

מישיבת ועדת הכספים
התקיימה ביום ב', י"ח בכסלו, תשס"ו - 13.12.54 בשעה 10.45

נוכחים

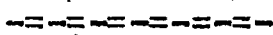
- חברי הוועדה: היו"ר י. גורי
 ח. אריאב
 ז. בדר
 א.ס. גניהובסקי
 ש. דיין
 א. הרצפלד
 ח. רובין
 ז. שפר

- סוזטנים: סר שרף - המטובה על הכנסות הפרינה.
 ד"ר לנדאו - מטעם משרד האוצר.
 ד"ר קיטרון - מטעם משרד המספטים.

מסלחת של הוועדה המטותפת של הארגונים הכלכליים:

מ.ר. שלום	- התאחדות האכרים;
מ.ר. כרמי	- מרכז ארגון הבונים;
מ.ר. קלימנטינובסקי	- התאחדות המעמד הבינוני;
מ.ר. ויינשטיין	- התאחדות בתי-הארחה;
מ.ר. ליכט	
מ.ר. רוזן	- לשכת המסחר.
מ.ר. בקרטן	
מ.ר. בן-יקר	
מ.ר. קלימובסקי	

סדר-היום: חוק לתיקון פקודת מס בולים - קבלת מסלחת של הוועדה המטותפת של הארגונים הכלכליים.

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.

מ.ר. ויינשטיין יביא בפני הוועדה את עמדת הארגונים הכלכליים לעצם החוק, ויתר חברי המסלחת ישמיעו את הערותיהם.

מ.ר. ויינשטיין: בראשית דברי עלי להביע תודה במם הארגונים הכלכליים לוועדת הכספים, שנתנה להם אפשרות להשמיע דעתם, דעה שהתגבשה לאחר דיונים מטוטכים בענין זה.

הארגונים הסיווגיים כאן מתנגדים לתיקון
פקודת מס בולים מתוך נימוקים כלליים עקרוניים וגם מנימוקים מעשיים.
אמטיע בראשית דברי את הנימוקים העקרוניים.

אנו רואים בהטלת מס זו הסרדה מיוחדת
ופיותרת למוגי המס והכלכלה הטובים, וגם הוועדה תביא בחשבון את
האקלים בו נתון המס על כל חוגיו וענפיו, האקלים של הסדרות רבות
ומכבידות על כל בתי-העסק והמפעלים, -הסדרות שאיננו רואים בהן צורך
ואיננו מוצאים להן הצדקה היא תבין לרוחנו ולהתנגדותנו, כאשר באים
להסיף לטרטרת ההסדרות הארוכה הסרדה נוספת, ללא כל תועלת - לפי
דעתנו - לא לאוצר המדינה ועל אחת-כמה וכמה לא לענפי המס והכלכלה
הטובים. אם בעבר שטענו נימוק פיסקלי, שטע זה יכניס מכוסים ביכרים
לאוצר המדינה, הרי לפי דעתנו הנימוק הפיסקלי הזה נופל כיום. לפי
האינפורמציה שבידינו, אם איננו טועה, מס הבולים בצורתו הנוכחית,
הבלתי מתוקנת, הכניס כבר 4 מיליון ל"י לאוצר, ולפי האומדן שלנו -
אם יאושר התיקון המוצע הזה - סכום ההכנסה לא יהיה כל-כך ניכר,
על-כל-פנים לא יהיה מכריע במאזן התקציבים הממשלתיים. לכן אנו
חושבים, כי להעמיס על המס מס זה, ללא תועלת ממשיה וטוחשית לאוצר,
יהיה מעטה בלתי-צורך ובלתי תועלתי.

קיים נימוק נוסף. תיקון זה מנוסח
בצורה כזו שיוצרת הפליה בולטת בין חוגי המס הטובים. אין זו חלוקה
צודקת כללית על כל ענף וענף; מסוים מה בחר לעצמו המנסח או המחוקק
רק ענמי כלכלה מסוימים ועליהם הוא מטיל את המס. הוא מטיל את המס
הזה לאמיתו של דבר על הרווח של המפעלים או בתי-העסק, רוח שהוא
במקרים רבים יציב. כיוון עקובי מסק טובים נמצאים תחת פיקוח, ואחרים -
שאינם תחת פיקוח, אדם יודעים שלרגל המצב הכלכלי השורר כיום במדינה
וההתחרות ביניהם - גובה רווחיהם הוא נמוך מאד. התיקון המוצע, בצורתו
הנוכחית, מטיל מס על אותה פעולת מסחר בלגים טובים, פעם, פעמיים ושלוש
פעמים. חושבני כי אם אביא לכם דוגמה מיוחדת, תיווכחו לדעת שההנמקה
הזו היא מציאותית מאד. כפי הנראה המחוקק, תוך כדי מוזיות ורצון
פיסקלי גרידא, ללא התחשבות בענף זה או אחר, קבע את מסר קבע.

רצוני להפנות את תשומת-לבכם לעובדה אחת.
גם הארגונים הכלכליים מעונינים שתוענק, לא להלכה כי אם למעשה, שיטת
חשבוניות, אבל באם יוטל מס על חשבוניות, הרי אין זה סוד שהסתרת בה
סתנהלות הרבה מפעולות המסחר, בעקבות החוקים הבלתי-מושלמים והבלתי-
מציאותיים תרחב. לתוך סרתך זה של כל מיני מונסטרוזיות ירדו גם
הרבה מהחשבוניות, והמטרה שאולי יש בכוננת המחוקק להשיג, לא תושג.

בגלל הנימוקים האלה, שהם עקרוניים-כלכליים,
הארגונים הסיווגיים כאן מביעים את התנגדותם לאישור הצעת התיקון, ועתה
נציגי כל ענף וענף יביאו מספר דוגמאות ועובדות המעידות ומדגימות את
עמדתנו העקרונית הכללית.

מס זה יוטל ב- 3 - 2 שלבים על אותו
סצרך, ורצוני להביא דוגמה לכך.

מר בן-יקר:

יבואן של צמר גלטי, ומוכר את סחורתו למטרדיה,
מוציא חשבון ומשלם מס בולים. הפטוריה מעבירה זאת למצבעה, אשר מגישה
חשבון עבור סירות. הוא מוכר זאת לייצרן בדים, אשר אורג את הצמר ומעבירו
לאשפדה, ושוב יש לשלם את המס עבור הסירות. יצרן הבדים מוכר את הסחורה
לסיטונאי, ושוב יש חשבון עם מס בולים, או שהוא מוכר זאת לקונפקציונר
גדול. הקונפקציונר מוכר זאת לקמעונאי, ושוב משלם את מס הבולים. הרי
לפניכם 5 שלבים בהם משלמים את המס. הוא הדין בקשר ליבואן בייר,
אשר מוכר את סחורתו למו"ל. האחרון מעביר זאת לדפוס אשר מחזיר זאת
למו"ל. המו"ל מעביר את הסחורה למפיצים או לסיטונאים, ושוב משלם
את מס הבולים. המקרים הללו מוכיחים כי המס הזה יחול מספר פעמים
על אותו סצרך.

שמענו כי כדי למנוע תשלום המס במספר שלבים
עומדים להציע כי הייצורים יוצאו מתחולת החוק, והמס יוטל רק על
סיטונאים. רצוני להעיר כי במקרה זה החוק לא יביא את מלוא התועלת,
לא יצליחו לגבות את הסכום שחושבים לגבות, והדבר גם יגרום להפליית
ומתן דוגמה.

במקרה ויוטל המס רק על סיטונאי, הרי
היבואן שמביא את החומר ומוכר אותו לייצרן קטן, משלם מס גולמי.
לעומת זאת, יצרן גדול כמו "מתא" מביא בעצמו חומר גלם עבור עצמו, הוא
מעבד אותו ושולח לאספרה, ואינו משלם כל מס עבור השירות. הוא מעביר
את הסחורה לחנויות הקמעונאיות שלו, וגם זאת ללא תשלום מס. לדעתי יש
בכך מסוים הפליה בולטת, שאינה רצויה.

לכאורה נראה כי המדובר הוא במס במוך, אולם
יש ענפים שלגביהם המס יהווה אחוז ניכר מהרווח. סיטונאים למסגרות
חריפים מגישים חשבון על סחיר סדרך זה הכולל את הבלו, ולכן מהווה מס
הבוליים חלק גדול של הרווח. הוא הדין בפצרכים שמשלמים עבורם מס בלו
או מס קניות גבוה. סיטונאי קטן, הרווח שלו הוא 2,002 ל"י הטובה,
בעוד שמחיר הטובה הוא 199 ל"י. יוצא מיטום המס הבוליים מגיע
ל- 9% מהרווח.

אם פוטרים יצרנים מתשלום המס, הרי מסק קטן
המוכר את תוצרתו החקלאית לסיטונאי, והמחרון לקמעונאי - משלם מס גולמי,
ואילו מסק הקשור עם מרגון שיווק גדול כמו "הבובה", מוכר את תוצרתו
לסוכן שלו, אינו מוציא חשבון ואינו משלם מס גולמי. גם לאותו מסווק
גדול יש חנויות משלו, הרי שהוא שוב פטור מתשלום המס, ובכך יש מסוים
הפליה.

בגלל כל הנימוקים הללו, סבורה לשכת
המסחר שיש לבטל את הצעת חוק לתיקון מס גולמי.

מר שלום:
ירקן בודד מעביר את תוצרתו לתחנת הריכוז,
מסם פועלת התוצרת לסיטונאי, מהסיטונאי
לקמעונאי, ומסנו - לצרכן. הפעולה עוברת לכן 4 שלבים, ולפי החוק
המוצע הוא יצטרך להגיש חשבונות ב- 3 שלבים, ולשלם בכל פעם מס גולמי.

מר רוזן:
רצוני להביא לידיעתכם את המצב בחברות
השירותים, ואני מתכוון לשירותים מסחריים
בניגוד לשירותים קבלניים.

המדובר הוא בעסקי ליוכס, חברות מחסבה
ומסרדי נסיעות. החוק איננו ברור לגבינו בקורה חשובה - מה פירוט
הטובה "חשבון"? למעשה אנו מגישים ללקוח שלנו חשבון הכולל: תשלומי
מסים, מכס, מס מותרות, תשלומי שירותים וצמלים, כמו מסי רציף ופריקה.
לאחר מכן כוללים את השירותים הנוספים של המובילים, המבליים, ורק בסופו
של חשבון בכללת עמלת השירות שלנו. אם בידרש לשלם מס גולמי לפי ההגדרה
הקיימת, נצטרך לשלם אחוז מסוים מהסכום הכולל של החשבון. יתכן שיתהווה
מצב לפיו נצטרך לשלם עבור הבוליים סכום יותר גדול מאשר דמי העמלה
הכלליים שלנו.

ה. רוזין:
האם אתם עורכים חוזים כאשר אתם מקבלים
את ההזכנה?

מר רוזן:
בדרך-כלל אין חוזים, פרט למקרים שניתן
שירות קבוע ללקוח, ואז ניתנת לו הנחה
מיוחדת מהתעריף. למעשה אלה הם מקרים בודדים.

מחסבי סוג שני של שירות שייך לחברות מחסבה,
ואין הבדל אם זה / ערובה או מחסבה חפשיית. חשבונות המחסבה כוללים

את מחיר הכנסת הסמורה למחסנים, תכלות בזמן הטעינה, את דמי הביטוח ואת דמי האחסנה. אם נצרך את כל הסכומים הללו, ונביא בחשבון כי עבור תכלות לפעמים אין כמעט מקבלים כל תמורה או שמקבלים עמלה קטנה, נראה כי יש לשלם מס בולים גבוה ביותר. יש גם להביא בחשבון שמדויקת החשבונות, מחצית הסכום נועד לפסיים: מסי עיריה, מס עסק, מס רשיון, ארצות וכדומה. חלק ניכר מהוצאות שהולך למחסנים הוא יבוא ממסלתי של חיטה, סוכר, מבקת-חלב. לפי הסכם עם הממשלה, מסלמים עבור סחורות אלה רק מחצית מהתעריף עליו הוטח עם משרדי המסחר והתעשייה והתחבורה. מתברר שיפוט שטס בולים יהווה חלק מכריע ברווח נטו שלנו. 50% מההכנסות הם עבור מסיים, 35% - הוצאות טנגרון, 5% - הוצאות כלליות, נשאר רווח ברוטו של 15%, ומטנו יורדים מסי הכנסה וכדומה.

חברות האחסנה לעתים קרובות, מתוך העדר ביקוש לאחסנה, מוטרדים חלק ממחסן או כולו בשמירות, אם כי הנוסח כשלעצמו - כדי להגן על בעלי המחסנים מפני חוק השמירות - הוא הסכם של אחיזה. יוצא שיפוט שבעל המחסן חייב בתשלום מס בולים, בעוד שבעל-בית אחר פטור.

משרדי הנסיעות, שהם חבריה במרגון הבינלאומי, מגישים חשבון על כרטיס נסיעה. על כרטיס טיסת האוילך וחזור, שמחירו מגיע ל-1,000 ל"י, מקבל משרד הנסיעות 50 ל"י בלבד, יש כרטיסיה יוקר זולים ועבורם מקבל המשרד עוד פחות. מס הבולים, באם יוטל על מחירו המלא של הכרטיס, יהווה מעסה כבדה ביותר על החברות הללו. דמי העמלה הממוצעים שמקבל משרד נסיעות מגיעים ל-5%. יש לפעמים שמתוך התחרות בין חברות התעופה מקבלים דמי עמלה של 7,5%, אולם הממוצע האמיתי אינו עולה על-5%. 50 הל"י הללו, שמקבלים בתור קומיטיון עבור כרטיס, הם סכום ברוטו, ויש להביא בחשבון שההוצאות, כולל הוצאות רפרזנטציה, של משרדי הנסיעות הן באופן יחסי יותר גבוהות מאשר בכל ענף אחר.

כאשר התענינו לדעת מה הם הביטוחים להבאת חוק זה, נאמר לנו כי אחת ממטרותינו היא ניהול חשבונות. לגבי חברות השירותים דבר זה אינו קיים, כי לא יכול להיות שירות בלי חשבון. אני יכול לוטר בבטחון שאין אף מקרה שחברת שירותים מגישה שירות מבלי להגיש חשבון.

נקודה נארה היא, שחברות השירותים כיום מוטרדות מאד בהגשת דו"חות ופורטליות, שאולי המסחר הפרטי והייצרנים אינם כל-כך מוטרדים מהם, ואינם נתונים תחת מועקה זו. עובדה היא, שחברה המעסיקה כ-35 - 30 איש, מחזיקה 4 - 5 מבנים שמרבית עבודתם היא סידור רשימות והגשת דו"חות, כמו חשבון המלאי, הנדרש על-ידי משרד המסחר והתעשייה.

אני מצטרף לכן למשאלה הכללית של לשכת המסחר ומבקש בשלב זה לא להטיל את המס בכלל, ובפרט לא עלינו. אם הוועדה מבקש לקבל מאתנו פרטים נוספים על הבעיה, נענה לה ברצון.

עו"ד עלימנטיווהסקי: לגבי הקבלנים, שמבי מופיע בשטח, מעורר חוק זה שפקות רציניות ביותר. החשבונות שמגישים הקבלנים מגיעים בדרך-כלל לסכומים ניכרים מאוד. עבודה בת 200,000 - 100,000 ל"י נחשבת אצל הקבלנים לעבודה קטנה. הרווח נטו של קבלן מגיע ל-4% - 3% מהסכום הכולל של העבודה, אולם חשבון הוא חייב להגיש על הסכום כולו. בעולם מדובר על מס בוליים בשיעור של פרוטויל, וכאן הוא נהפך להיות מס בשיעור של 3,5%.

ידוע שהקבלן מגיש חשבון על סכום מסוים, ואחר-כך לאחר שעומדים אתו על המקח, הוא טוריד מהמחיר, ויש לפעמים הורדה רצינית. בינתיים הוא צריך לשלם מס בולים מהסכום הכללי של החשבון הראשון.

א.ד.

מה פירוש המונח "חשבון" לגבי עסקות קבלניות?
קבלן עושה הסכם, אליו הוא מצרף את רשימת כמויות החפצים עם המחירים.
לפי נוסח החוק, יכול מישהו לטעון כי זהו בבחינת חשבון, והצל קבלנים
כל טרנסאקציה נעשית בכתב. שיטה זו איננה יכולה לשמש עידוד לעסקות
ענף זה, כי יש בה הטרדה המפרעה לפיתוח נורמלי של הענף.

לגבי הקבלנים קיימת בעיה נוספת. הקבלנים
מוציאים חשבונות זמניים עבור כל שלה ושלב של העבודה, ומקבלים ספרעה
על החשבון. מסתבר שהם יהיו חייבים במשלום מס בולטים עבור כל שלה,
וזאת-כך גם לשלם אחוזים מתאימים מהחשבון הסופי.

בהצעת החוק במסר שבחשבון עבור השירות יש
לפרט את תיאור השירות. אני בתור מזרח מסבד לנוסח זה, כי בחשבון
של רופא או עורך-דין לא תמיד מסכים הלקוח שיפרט את השירות שניתן
לו. לדעתי נוסח זה נותן מקום לדמגה, ויש לשנותו.

מר ליכט:
רצוני להביע את התנגדותו של ענף הארחה
להצעת החוק. לנו לא ברור אם אנו נכללים
בהגדרה של המונח "שירות", כי לגבי שאר שטחי המסחר נחשבים בתי-
הארחה לצרכנים, ומכסיטום - לקמעונאים, כי הם מוכרים סחורה בצורה
מעובדת. אולם כיוון שבדרך-כלל הם נקראים "שירותים" - וגם המחלקה
המטפלת בהם נקראת המחלקה לשירותים והארחה - יש צורך להגהיר נקודה זו.

אם נצא מההנחה שענף הארחה נכלל בטושג
"שירותים", הרי לגבי מסעדות החולה הנדרשת כאן הוא בלתי ספציפית.
במתן החשבונות ללקוחות מטפל לא הפקיד כי אם המלצר, ואין כלל
להעלות על הדעת שכל מלצר יהיה מצוייד בבולטים. פרט לזאת, רצוני
להפנות את תשומת-לב הוועדה לכך שענף ההתחרה קיבל על עצמו, שלא
על-מנת לקבל פרס, גביית מסים בסכומים ניכרים עבור העיריות
והרשויות המקומיות, את המס הנקרא מס עזרה מוציאילית. מס זה הוא
למעשה מס ישר ולא מס עקיפין, כי בתנאים הנוכחיים של ההתחרות,
לעתים קרובות לא הלקוח משלם את המס אלא בעל המטעדה.

אנו סבורים לכן, שגם אם יוחלט על קבלת
החוק, יש להוציא מתחולתו את ענף הארחה גם מטעמים תקציביים, וגם
ממני שהוא קיבל על עצמו טרדה רבה הכרוכה בביקורת.

היו"ר י. גורי:
אין בדעת ועדת הכספים לבטל את החוק, אלא
להכניס בו תיקונים. מי לכך אני סבור שהנציגים
אינם יכולים להסתפק בשלילת החוק, אלא להציע באופן מבטואלי הצעות
לתיקון החוק.

מר קליטובסקי:
רצוני לסכם את הערות השונות שנשמעו כאן.
כולנו בדעה שהחוק - מהטעמים ששמענו בתחילה
מפי מר ויינשטיין - אינו צודק וגורם להטרדות טיותרות, ולכן אנו
מתנגדים לו. כן אנו מתנגדים לטובה החוק, ואסגיר זאת.

חוק זה מוטות על שני עמודים: הסיטונאים
וזותני השירות. לסיטונאי ניתנת בחוק הגדרה מסד רחבה, אבל יחד עם
זה מסד מעורפלת, שאיננה יכולה לשמש גסום פנים ואופן עמוד-תווך
לחוק. נוסח זה מביא לא רק לידי כפילות המס, אלא להטלתו 5 - 3 פעמים
על מצדן אחד. אינני סבורים כי זוהי הכוונה, אבל אם כן הדבר - חוטבים
אנו כי החוק בצורתו זו איננו יכול להתקבל, כי חזרתו הפיסקלית היא
גדולה מדי ועלולה להביא להתייקרות כללית, תופעה שיש לפנוע אותה.
אם בכלל בא בחשבון תיקון איזה שהוא, הרי הוא צריך להיות בכיוון
לגמרי אחר, תיקון אשר יבטיח שיוטל מס שייגבה פעם אחת ובמקום מסוים.

בחוק אין הגדרה ברורה מי הוא צותן שירות -
וגם שמענו כאן שכמה ענפים אינם יודעים גם הם כלולים בהגדרה של
"שירות" אם לאו.

יסוד שלישי חשוב בחוק הוא ענין החשבון.
ונשאלת השאלה: מה פירוש "חשבון"? חשבון יכול להיות מטמך שנותנים
הזמן קבלת הזמנה, או טחורה, או עבודה או שירות אחר כל שהוא, או -
המטמך שניתן כאשר מוטרים את החורה, גומרים את העבודה או מסיימים
את השירות. הדברים אינם ברורים כל עיקר. שמענו מעו"ד קלימנטינובסקי
שהקבלנים צותנים בדרך-כלל חשבונות חלקיים - האם עליהם לשלם מס בולים
על כל חשבון כזה? אצל קבלנים משתנים לעתים החשבונות, לאחר עמידה
על המקח, ולכן עלולות להיות תוצאות טרוויקות-לכת גם מבחינה אחרת,
כיוון שלמשרד מס הכנסה מגישים הקבלנים את החשבונות הסופיים.

ידוע לכם כי בענף היבוא קיים "פרופורמה
יבואים", ולפי נוסח החוק גם הוא טעון מס בולים, אף-על-פי-כן שהוא
ניתן רק לטען הבסת בקשה לרישיון היבוא.

בסופו של החוק יש טעיף המדבר על קנס של
250 ל"י, ומנוסח הזה מתסבר שהכוונה כאילו לקנס מייד; בוודאי
שדבר זה הוא מן הנמנע.

ד"ר קיסרוב:
זהו הנוסח בכל החוקים, והכוונה לפהום שלא
יעלה על זה הנקוב בחוק.

מר קלימנטינובסקי:
בתבקשתי גם להגייא בפניכם את בעיית המאפיות,
האם הן נחשבות לנותני שירות, לייצרנים או
לסיטונאים?

אנו מתנגדים לכך גם לחוק וגם למבנה הנוסח,
ונהיה מוכנים - לאחר שהופענו והפענו את התנגדותנו מטעמים שונים -
לבוט עם הוועדה בדברים בקשר לרעיון החוק וביצועו. מאחר שלדעתנו
טעון הדבר שיבוי יסודי, לא נוכל לפסור היום את הדברים בעל-פה, ואם
נידוש - נביא את דברינו בכתב.

מר שרף:
סמחתי להזדמנות לשמוע את טענות המרגזונים
הכלכליים, ורצוני להגהיר כמה דברים.

אם עו"ד קלימנטינובסקי אושש לפירוש שיינתן
לנוסח "תיאור השירות" - אנו מוכנים לשקול את הדברים כדי למצוא נוסח
יותר מתאים. ברור שאין הכוונה שהרופא יפרט בחשבון את פרטי הטיפול
שהוא נתן ללקוח שלו.

אין כל כוונה שהקבלנים ישלמו כמה פעמים
עבור אותה עבודה, וצריך למצוא לכך פתרון בדרך של תקנות.

כוונת המנסחים של החוק שתשלום המס יחול
על כל השלבים, ונהיה מוכנים לאקטין את שיסוד המס ובלבד שיחול בכל
הדרגות; לא תהיה כל אפשרות לבצעו בדרך אחרת. קבענו פרוטיל אחד,
כדי שיהיה מס רב-שלבי, ובסופו של דבר - מפילו במקום שיהיו
שלושה שלבים, וצריך לעמוד קטה כדי למצוא שלב רביעי - הוא לא יעלה
על 3 פרוטיל.

הכוונה היא שבתי-ההטחה יכללו בתוכם "שירותים",
האם המס חל גם על המסחים?
מר רונן:

חושבני שאין מס על מס, אבל צריך לברר זאת.
מר לנדאו:

א.מ. גביהובסקי חושבני כי מן הרצוי להזמין גם את נציגי המקצועות החכשיים כדי לטמוע חרות-דעתם על החוק.

איזו מעטסה יטיל החוק מבחינת מספר העובדים שיצטרכו להעסיק כדי להסדיר את החשבונות.

ח. רובין: בחוק המוצע אין הגדרה למונח "חשבון" - כיצד מתארים להם מבטי המסלחת שמשך להגדיל מונח זה? האם יש להבין את המושג "חשבון" כפעולה הקשורה בתשלום מסוים, או גם עצם מסירת הזמנה בכתב היא בבחינת חשבון?

האם יש לכם הצעות מבטוטאקיות בנוגע לשמלה של "קבלה" ו-"חשבון". האם הייתם רוצים בהסלת חובה לתת קבלות פשוט הקלה או תופעה רצויה, אם לאו?

האם יש לכם הצעות בקשר לחובה או פסור של הדבקת בול על הסכמים, חשבונות וקבלות?

הייתי מבקש לטמוע גם את דעתו של סר שרף לגבי השמלות הללו.

ח. גריאב: אני מבקש לשאול את חברי המסלחת אם הם עיינים בבעיית הקבלנות בעבודה חקלאית, ומה היא תשובתם לכך?

האם במושג "שירות" כלולים גם החמריים שהשקיע מניס השירות, או שהכוונה היא רק לעצם הפעולה, אשר על החשבון עבודה יש להדביק את הבול?

ש. דיין: האם חברי המסלחת מוכנים להביא הצעות אלטרנטיביות לתיקון החוק, או שהם שוללים אותו מעיקרו? בחו"ל נוהגים להדביק בול על חשבונות בטכוסים קטנים ביותר - מדוע אין להנהיג זאת אצלנו?

פרט לצד הפיסקלי, יש להצעת החוק גורם חיובי אחר. אדם הנותן חשבון מבוטל, הוא גם אחראי על סייב הסחורה ועל סחירה, כי חשבון זה הוא בבחינת מסמך המחייב את מניסו. האם ביטור זה אינו מצדיק את קבלת החוק?

י. בדר: לפי הצעת חוק זו חלה חובת הדבקת בול על כל חשבון, גם על חשבון שסכמו הוא למטה ס-10 ל"י. גם חשבון של נהג טכטי, גם חשבון של קמעונאי הנותן סחורה ללקוח שלו באשראי, בכטוך החדש עורך חשבון טופי - בכל המקרים הללו חלה חובת הדבקת בול, לפי הצעה זו. האם הממשלה נמנה דעתה על כך והטכיסה לו?

ד"ר קיטרון: על כך דנו בישיבה הקודמת ונציג הודעתי שנעשתה שגיאה והדבר יבוא על תיקונו.

י. בדר: אני מניח שהמסלחת מייצגת רק את אורתם המפעלים השומרים על החוק, אולם ישנם גם מפעלים שאינם מקפידים בשמירה על החוק, ולכן נשמלת השמלה: האם השיטה הזו של חובת חשבונות מבוטלים תמנע הברחת מס והסתרת עסקים מעיני מנגנון האוצר בנוגע למס קניות, למס הכנסה, מסי בלו?

באשר כהן שהקבלנים יצטרכו לשלם את מס הבוליים מספר פעמים - האם לא נכונה העובדה כי בכל עבודה קבלנית יש קבלני משנה?

מד.

ח. רובין:

לפי החוק הקיים צריך להטביע את הגול על העתק -
האם חובה זו חלה גם בקשר לחוק זה? (מר שרף: לא)

מר בן-יקר:

בשאלה כזו יש להקדים לומר "חשבון". רצוני
להעיר שחשבון אינו מסמל גמר של טרנסאקציה
סטטוטורית. היצרן או הטיטונאי שולחים תעודת-משלוח, וכעבור זמן מסוים -
עם אישור קבלת הסחורה - שולחים חשבון. דין הקבלה מסמלת את סוף
הטרנסאקציה הסטטוטורית, או מתן שטרות, ועליהם יש בולים. אם קיימת
חובה להדביק גול בן 50 פרוטה על קבלה, הרי זה מסמיק ואין צורך
להוציא גם חשבון סטטיסטי.

אשר לדברי מר שרף כי בדעת המשלה לגבות את
המס בכל השלבים, אנו היינו מציעים - במקרה ודעתנו לגול את החוק
לא תתקבל - לגבות את המס מהמקור: מהייצרנים, מהייצורנים,
כדי למנוע הפליות. אנו מציעים כי טיטונאי, שהוגו גם קטעונאי,
ישלח את המס רק על אותן הטרנסאקציות הטיטונאיות.

עו"ד קלימנט ינובסקי: אני מודה לחבר-הכנסת בדר על שהפנה את תשומת-
לבי לעובדה, שהיה עלי לעמוד עליה, כי מצל הקבלנים

יש תופעה מסוימת שצריך לחשוב עליה, והיא שהם מוטרים עבודות לקבלני
מטבח, שהם לאמיתו של דבר בעלי-מלגכה, ומעולתם היא בלי ספק בבחינת
שירות. אני סבור שאין כאן כוונה להטיל על צבעים או טייחים הוצאה
נוספת של 20 ל"י. לכן אני מציע - ולדעתי זהו הפתרון היחיד - שיהיה
צורך לשלם בעת מתן הקבלה. לא מתנגד אם יכניסו דירוג מסוים בענין
הקבלות, אבל לדעתי צריך להימנע מהטלת חובה לשלם את המס בכל שלבי
הביניים, כי הדבר עלול לייקר את הבניה.

מר ויינשטיין:

הארגונים הכלכליים בהופעתם הנוכחית בפני
הוועדה דנו בנוסח הקיים. כגון שמענו הרבה מאד
על כוונות, וכוונות אלו - ויש לנו נטיון רב במתן כל סיני פירושים -
הם שהגיעו איתנו לנקודת עמדה עקרונית בגד החוק.

רצוני לדבר דברים גלויים בשם הארגונים הכלכליים.
יש לנו נטיון רב, יום-יומי, על כירושים שניתנו לסעיפים מעורפלים,
לאחר שהחוק פורסם. אנו שוללים את עצם החוק ויש להבין שלא באנו
להציע הצעה אלטרנטיבית. אנו עומדים על דעתנו שאין צורך בחוק זה
סכל הבחינות. אם יבוצע החוק, אני יכול להבטיחכם שיהיה צורך מיד
להגדיל את סגנון הפיקוח באופן ניכר, כיוון שלמובחיו אפשר לתת
פירושים מפירושים שונים. אנו גם סבורים שהחוק יביא הסרדה מיותרת
גם למשלה וגם לציבור.

אשר לשאלתו של חבר-הכנסת בדר, הרי כבר איינתי
במתח דברי כי חוק זה יביא בעקבותיו הורדה למרחף המאגרת של
טרנסאקציות סטטוטוריות. כן בשאלה השאלה, בכמה יגדל הסגנון בעקבות
הצעת חוק זו. יש ענפים בהם הענין אינו ניתן לביצוע, כמו בענף
הארוחה. המלצרים הם ברובם הגדול עולים חדשים שאינם שוללים בשפה
ותורת החשבון איננה נהירה להם. הוא הדין בענף המטפיות, הנכללות
במושג "יצרנים", כיוון שכותב החשבון הוא סטטיסטי הלוא.

הארגונים הכלכליים משאירים לעצמם את האפשרות -
באם הוועדה תחליט על הכנסת תיקונים בחוק - להמציא בכתב הצעות, בהתאם
לדרישות כל ענף וענף.

ד"ר לנדמן:

רצוני לציין כי אותו יבואן של חוטמים, המעביר
אותם לטוריה ומשם לאשפורה - מסלם פרומיל רק מהחלק
שלו ולא יותר.

מר בן-יקר:

על המוצר המוגמר הנמכר לטיטונאי גובים פרומיל
מכל הטכום. כן גובים את המס מהמטוריה, המצבעה
והאשפורה, והמס מצטבר ליותר מפרומיל.

מד.

מר רונן:

לאובר-הכנסת רובין רצוני להשיב, כי השבון של שירותים כולל את הכספים השונים המשלמים וכן את דמי העמלה. אם נותן השירות יצטרך לשלם את המס על כל הסכום, יוצר מצב לפיו הוא משלם מס בוליים גבוה ביותר.

אם חוק זה מתכוון להשיג הסדר של הבהלת-חשבוניות בישראל, הרי בניסוחו הקיים הוא ישיג מטרה הפוכה של גריחה סיטונאית מחשבוניות. אותו בעל מלאכה, אותו קבלן סבלנות, יתאמץ ממתן חשבונית באת ידעו שעליהם לשלם מס בוליים.

אם יצטרכו לשלם את המס בכל השלבים - ושמענו שזוהי הכוונה - הרי שהמס לא יהיה פרומיל אחד, אלא הרבה יותר מזה.

היו"ר י. גורי:

הוויכוח על היעוט החוק התרכז סביב מספר נקודות-מוקד. ייתגה הרעיון החדש שהפעולה המתפצלת לפעולות ביניים שונות תעלה את המס לגובה שהמחוקק לא התכוון לו. על כך נתקבלה תשובה מהמטרה על הכנסות המדינה, שהכוונה היא דווקא להטיל את המס על כל פעולות הביניים, בתנאי שבסופו של דבר הוא לא יעלה על 3 פרומיל. הטענה השניה שנמעוררה היא, מה תהיה ההגדרה המדויקת של הסוכה "חשבונית" מבחינה מסכסית.

רצוני לומר בגלוי שאברי המשלחת אינם זריזים להשלות את עצמם שהחוק יוחזר לממשלה על-ידי ועדת הכספים. אינני זוכר מקרה כזה שחוק שעבר את הקריאה הראשונה בכנסת והועבר לוועדה על-מנת להכניס לקריאה שניה ושלישית הוחזר לממשלה; הוועדה גם אינה רשאית לעשות זאת. מתסבר איפוא שאם המרגונים הכלכליים מתכוונים לתקן את החוק, בכל אותם המובנים שהם דיברו עליהם, הם זריזים לסייע בידי ועדת הכספים ולהציג את הבעיות בצורה מנוסחת וברורה בכתב - כל ענף מנקודת-מבט והאינטרסים שלו. הנסיון שלנו הוא, שהוועדה למדה לא מעט ממגעה עם חוגים מעוניינים בחוק זה או אחר, ואף הטיקה מסקנות ועשתה תיקונים. אני סבור לכן כי גם במקרה זה, אם אתם מצביעים על ליקויים בחוק, מחובתכם לקיים קונפורמיה עם ועדת הכספים, ולא להמשיך לטעון שהם מתנגדים לחוק.

אני מבקשם איפוא להביא את הצעותיכם לתיקונים ברשימת השבוע הבא.

ח. אריאב:

לאור הערתו של היו"ר כי הוועדה לומדת

ממגעה עם מרגונים שונים בקשר לתיקונים בחוק, רצוני להאזיע כי בשלים עוד חוליה של התליעצויות עם מרגונים המעוניינים בחוק. אני מציע לכן כי בזמין לישיבה הבאה את בציגי המקצועות החפשיים ואת בציגי המרכז החקלאי, כדי שהם יציגו את הבעיה מנקודת-הראות שלהם.

ח. רובין:

גם אני מציע להזמין את בציגי המרכז החקלאי, מתוך הנחה שהוא סייג גם את הנושא וגם את ההתיישבות העובדת. כן אני מציע להזמין את בציגי השיכון ההסתדרותי וגם את באי-כוח מגודת עורכי-הדין. אם כי משקלו הכספי של החוק אינו כל-כך קובע, חושבני כי בפאלימות הוא עלול לעורר בעיות רבות, ולכן מוטב שנשמע את הצדדים המעוניינים.

היו"ר י. גורי:

אני מבקש את המטרה על הכנסות המדינה, לאחר ששמע את ההצעות על החוק, להביא לנו גם מצדו הצעות תיקונים. לאחר שנקבל גם את הערות המשלחת בכתב, יחוו חברי הוועדה את דעתם ואם יתברר שיש צורך להזמין באי-כוח מרגונים נוספים - נעשה זאת. אינני רוצה ליצור נוהל שוועדת הכספים מזמינה משלחות, מי שפנה אלינו - הזמנוהו.

י. בדר:

לדעתי יש להכניס תיקון ביחס לעבודה קבלנית של פועלים. כיום קיימת התחרות בענף הנגרות בין אלה שגובים מהם מס קניה לבין אלה שבצליחים להתחמק מהמס, - ואני חושב שכיום בענף הנגרות יש אולי רק 20% המשלמים את מס הקניה - (טר שרף: אני סבור ש-90% משלמים את המס). בגלל מס זה שוט קמעונאי לא יקנה סחורה אצל סיטונאי השוטר העתק חשבון; הוא יחפש לו סיטונאי שמינו עושה זאת, ולכן גם לישראלים שרוצים לשמור על זאת לא תהיה ברירה אחרת אלא להיות בין המבריחים. שמענו כאן שיש כורך להנהיג שיטה שתאפשר פיקוח מדויק. אם הכוונה להשיג מיליון ל"י, הרי שהצעה זו היא בבחינת בזבז, כי כדי לשרוד על יחס מסוים בין הוצאות הגביה והפיקוח לבין ההכנסה.

יש כאן יחס בלתי טבעי בין חובה מסוימת השייכת לחוק אזרחי לבין מס בוליים. אנו יכולים לומר שאחובה על כל אחד ואחד לתת חשבון ולשמור על העתקו, אולם השבונות אינן שייכים למס בוליים. מס בוליים פירושו חובה להדביק בול על מסמך; אין זה חוק המסדיר את הבעיה של חובת עריכת מסמך. כאן אנו יוצרים חובה של עריכת מסמך לא במסגרת של חוק אזרחי כללי, אלא במסגרת של חוק פיסקאלי, וכיצד אפשר להסכים לכך?

דובר כאן על ענין הדבקת בול על קבלות. בשעת דיון על חוק אובליגציות יהיה דיון על כך בגילוי מקרים יש להטיל חובה לערוך מסה בכתב, אם זה חוזה שותפות, יפוי-כח או שטר. וזו אפשר יהיה לומר שעל כל אדם מוטלת חובה לתת חשבון או קבלה, ושתלום סכום מסוים - כפי שנאמר בחוק הנדבתי - אפשר להוכיח רק באמצעות קבלה. אם דבר זה ייאמר בחוק אזרחי, הרי כל אדם ואדם ידרוש קבלה, כי הוא לא יהיה טורח לקחת על עצמו את הסיכון של תשלום ללא קבלת מסמך. אם נכניס חובה זו בחוק אזרחי, יהיה זה טבעי ביותר, ואפשר יהיה להוסיף ולומר שכל קבלה חייבת בבול בהתאם לנאמר בחוק מס בוליים. אני מבקש מכם: אל תצטוו חוק אזרחי לצורך תשלום מס בוליים.

היו"ר י. גורני:

אנו נמשיך בדיון בישיבה אחרת.

הישיבה בעולה.

הישיבה בעולה בשעה 13.10